

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, ORVOSÉGYETEM ES A PEDAGÓGIAI FŐISKOLA LAPJA

II. évf. 16-17. szám

1954 augusztus 31

Ára 40 fillér

Körséta a Kísérleti Fizikai Intézetben

A Panteon kőszobrát, plakettjeit és domborműveit, mint mindig, ha közöttük járok, most is komolyságra intenek. Multba tekintő ünnepélyességet keltenek bennem, hogy a Kísérleti Fizikai Intézet bejárata felé közeledem. Lépteim is lassítom, mintegy tiszteletadástként évtizedes, évszázados nagyjaink előtt. Ebben a hangulatban nyitok be; csendes lépcsőház, hűvös folyosók fogadnak. A tanév még nem kezdődött meg, de a nyári nagytakarítás már befejeződött. Azt hittem, hogy a tanszemélyzet vala-

gyanul bemutatja Ketskemény Istvánt és Szöllősy Lászlót, akik az aspiranturát elvégezték. Ketskemény elvtárs már meg is védte disszertációját, amely az intézet kutatómunkáját is előrevitte, és megszervezte a fizikai tudományok kandidátusa fokozatot.

Szalay László docens elvtársat, a fizikai tudományok kandidátusát munkatársaival együtt már a szomszédos laboratóriumban találjuk. Villanyt gyujtanak belépésünkkor, mert leeresztett redőnyök mellett, sötétben dolgoznak. Egy-egy kivé-

vül érzékeny és pontos műszerek minden szükséges változatát megtaláljuk. Apró, zöldesszínű varázsszemek pislognak rám innen-onnan, s odébb egy tenyérnyi sárga ernyőn halványkék ellipszisalakú fényes vonal remeg, eltűnik, majd ismét látható lesz, s a műszert irányító tanársegéd adatokat diktál a fekete függönyön túlra.

Valamennyi laboratóriumban, műhelyben és szertárban gazdag felszerelést látunk.

1950-ben indult meg az intézet magyaránú fejlődése. Ezt a körültekintést igénylő beszerzési és beruházási munkát főleg Dombi József adjunktus és Klunga Miklós tanársegéd elvtársak irányították.

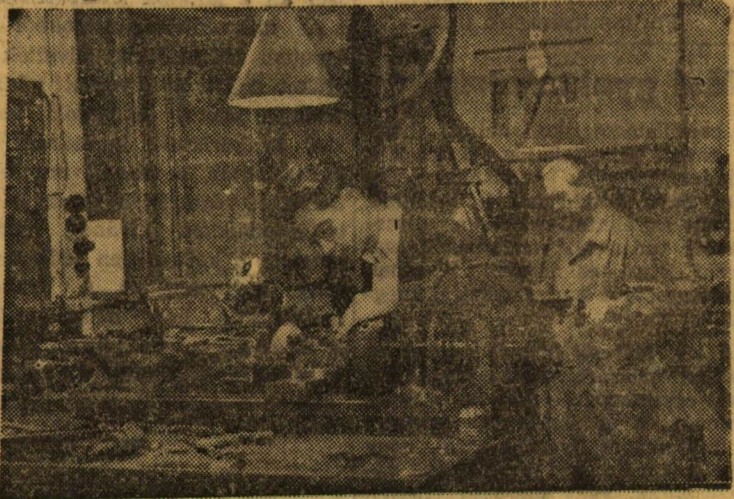
1952-ben, a Béke-épület elkészültével a helykérdés is részben megoldódott, s ma már három egymásfölből húzódo folyosóról nyílnak az intézet előadótermei, gyakorló termek, laboratóriumai. Saját egyenáramú, elektromos energiát szolgáltató telepünkről hatalmas kapcsolótáblák beiktatásával a legkülönbözőbb feszültséget tudják szolgáltatni a kísérletező kutatóknak és hallgatóknak.

Az új tanév többszáz hallgatóját teljes felkészültséggel várja az intézet. A jegyzeteket minden előadó megszerkesztette, a kísérleti eszközök rendbehozva sorakoznak a szertárak üvegszekrényeiben. A különféle szakcsoportok részére tartott előadások sokrétűsége a legnagyobb körültekintést kívánja.

A munkatervben a gyakorlati órák dominálnak, amelyek többfélék. A számolási gyakorlatok az előadott anyag elmélyítését szolgálják. Ezt az oktatómunkát az idén Vadász László és Hevesi Imre elvtársak kiváló szovjet példatárak alapján korszerűsítették. A laboratóriumi gyakorlatokhoz szükséges eszközöket Sárkány Béla és Gargya László tanársegéd elvtársak készítették elő a nyár folyamán. Láng János a laboratóriumi egy-

telesen érzékeny műszert még így is fekete vászon takar. A tudományos kutatócsoport a szerves molekulák lumineszcenciájával foglalkozik. Ez a munka főleg az organikus molekulák szerkezetének, a fénykibocsátás és a fényelnyelés részleteinek tisztázására szolgál.

A szovjet tudomány jelentős eredményeinek felhasználásával a közelmúltban már közvetlen gyakorlati tanácsot is tudtak adni nagy elektromos ipari üzemeknek, a Remix-

Hegedűs Sándor tudományos főmunkatárs a Kísérleti Fizikai Intézet műhelyében fotoelektron-szokszorozóhoz tartozókat készíti.

gyárnak, az ellenállások porcellántestek minőségi vizsgálatával kapcsolatban.

A másik kutatócsoportot Gombay Lajos docens elvtárs, a fizikai tudományok kandidátusa vezeti. Ők a félvezetők elektromos és optikai tulajdonságait vizsgálják. Ez a munka szervesen összefügg az u. n. tranzistorok előállításával, melyek a híradástechnikában igen jelentőssek. Laboratóriumukban a rendki-

korlatok fejlesztése terén, különösen a mérések pontosságának fokozása terén készült fel a legnagyobb alaposággal a kezdődő tanévré.

A tudományos képzés mellett az intézet nagy súlyt vet jó pedagógusok nevelésére. Ezt a célt szolgálja az is, hogy műhelygyakorlatokat tartanak a hallgatók számára.

Makai Lajos tanársegéd elvtárs olyan kisműhelyt rendezett be, amelyet az egyetemről kikérülő tanár minden középiskolában könnyen megszervezhet. Ebben a műhelyben tanítja meg Makai elvtárs Zöllei Mihály tanársegéd segítségével azokat a munkákat, melyekkel egyszerű anyagokból a legszemléltetőbb kísérleti eszközök előállíthatók.

Ezt a sokrétű tudományos és oktatómunkát nagymértékben elősegíti az intézet műhelye, ahol főleg Salkovits Endre adjunktus és Kovács Károly tudományos főmunkatárs irányításával a szükséges finommechanikai és elektrotechnikai munkákat készítik el a műhely dolgozói. Ezek az elvtársak egyben a műhelygyakorlatok vezetésében is részt vesznek.

Intézeti körsétánk végeztével ismét a könyvtárba mentünk vissza. Csodálatos, de már nem láttam én

A kongresszus nemcsak a gazdasági, állami és kulturális életben követendő utat szabta meg, hanem ráébresztette a párttagságot arra is, hogy ezeket a nagyszerű, vonzó célokat a kommunisták nagyobb, lelkesebb aktivitása és személyes meggyőző példamutatása nélkül megvalósítani nem lehet.

(A Szabad Nép 1954. aug. 28-i vezércikkéből)

Pártfegyelem a pártoktatásban

A munkásosztály harcait és munkáját a tudományos marxista-leninista elmélet alapján álló és dolgozó párt irányítja. Ezt fejezik ki az SzKP XIX. és az MDP III. Kongresszusának az ideológiai oktatásra vonatkozó határozatait és útmutatásait is. Érthető tehát, hogy pártszervezetünknek és párttagjainknak egyaránt nélkülözhetetlen feladatuk ezen párttáborzatoknak állandó és alapos tanulmányozása, a mi adott helyzetünkre vonatkozó gyakorlati felhasználása. Annál is inkább sürgető kívánság ez, mivel tapasztalatunk azt mutatja, hogy a pártoktatás kérdését az elmúlt évadban még mindig eléggé liberálisan kezeltük.

Az SzKP példája világosan bizonyítja, hogy az eredményes pártoktatás első biztosítéka a propagandisták magasfokú elméleti színvonalra. Propagandistáink képzése területén a párt útmutatása alapján előrehaladást értünk el, de tenéz maradt még elég. A szemináriumokra való felkészülést a Városi Pártbizottság konferenciái biztosították, de hiba volt, hogy néhány esetben elmaradtak. Ugyancsak hátráltatta a felkészülést, hogy a szükséges anyagot (brosúra stb.) több esetben későn kapták kézhez. E hiányosságok ellenére meg kell állapítanunk, hogy leg-**több propagandistánk becsülettel látta el feladatát** és maga is komoly előrehaladásról tett bizonyosságot.

Az elmúlt oktatási időszak tapasztalatai egy másik igen lényeges jelenségre hívták fel a figyelmet. A szemináriumokról lemorzsolódott, igazolatlanul hiányzó, nem készülő hallgatók jelentős része párttagjaink köréből került ki. Hiábavaló volt a pártszervek, a vezetőségi tagok személyes beszélgetés keretében folytatott meggyőző munkája. **Ha a párttagot hosszú időn közelelenség teljesítésének fontosságáról, élnünk kell a III. kongresszuson elhangzottak alkalmazásával:** „... a pártkötelességeit elmulasztó párttagokat pártbüntetésként tagjelöltté lehet visszaminősíteni. E fontos nevelő és egyben büntető rendelkezéssel a pártszervezeteknek a jövőben élniük kell”. Területünkön **ezideig egyetlen alapszerv sem fogantatosította** e rendkívül fontos párttáborzatot. Ha az okát keressük, kiderül, hogy érzik pártszerveink, hogy a pártoktatás területén maguk is hibát követtek el. Rá kell mutatnunk itt néhány ilyen lazaságot előidéző hiányosságra, melyet a jövőben feltétlenül el kell kerülnünk.

Az elmúlt évad kezdetén még többször előfordult, hogy a pártoktatás kérdéséről való egyéni beszélgetés helyett „**rábészélést**” alkalmaztak. Természetes következménye ennek, hogy az első adódó alkalommal „**lemorzsolódott**” az ilyenképpen mozgósított hallgató a szemináriumokról, túlterhelésre, távollásra, stb.-re hivatkozással.

Különböző alapszervek területéről kikérülő elvtársakat vontak össze meg kezdeti fokon is, ahol pedig a **közös helyi problémák** megvitatásából fakadó kollektívák kialakítása még elsődlegesen döntő tényező. A tapasztalat azt bizonyította, hogy a notórius hiányzók főleg az ú. n. vendéghallgatók közül kerültek ki. Volt olyan szeminárium, ahol a 29-es létszámból

elég gyakran csak 8—10-en voltak jelen. Hiába törekedett a szemináriumokat rendező és az oda hallgatókat küldő két alapszerv vezető-sége a megjelenéseket ellenőrizni, illetve a hiányzókat köteletségükre figyelmeztetni. A jövőben lehetőség szerint el kell tehát kerülni az ilyen összevont szeminárium rendezését és leghelyesebb, ha minden alapszerv maga irányítja és rendezi a foglalkozásokat.

Feltűnően gyakori eset volt, hogy egyes szemináriumi hallgatók **szolgálati beosztásuk miatt** egymásután többször is hiányoztak. Legtöbb alapszervünk nem tudott kellő megoldást találni arra, hogy az **állami szervekkel együttműködve** megnyugtató megoldást találjon a pártoktatásban résztvevők heti egy alkalommal történő pártoktatásban való részvételének biztosítására. Ha adódnak is nehézségek (például a fűtők esetében), a megoldást megkeresésében nem tettek meg mindent pártszerveink.

Az egész oktatás menetére súlyosan kihatott, hogy nem biztosították az illetékes alapszervek a **propagandistáknak az előkészítő konferenciákon való hiánytalan részvételét**. Nem volt meg a kellő ellenőrzés, de a felelősségvönés sem ezen a téren, holott nem kell különösebben hangsúlyoznunk, hogy mit jelent egy-egy ilyen foglalkozás elmulasztása.

De sok hiányosság volt tapasztalható az oktatási anyagok beszerzése, a szemináriumi helyiségek kivilágításának, fűtésének stb. biztosítása terén is; ezekért a felelősség ugyancsak pártszerveinket terheli.

Általában alapszerveink, sőt a pártbizottság részéről is a szemináriumi és egyéb foglalkozások **ellenőrzése leggyakrabban formális volt**. Ha az ellenőrök alkalmazták is bírálatot, ez gyakran elnéző, tartalmaiban, a propagandisták és a hallgatók fejlődését kellőképp elő nem segítő volt. Biztosítanunk kell tehát a jövőben, hogy különösen a Marxizmus-Leninizmus Tanszék hathatós segítségével megteremtjük azokat a személyi feltételeket, melyek nélkül pártoktatásunk nehézkessé, alacsony szinten mozgóvá, dogmatikussá, az ellenséggel vívott harcunkban erőtlenné válik. Meg kell értenie minden párttagunk, hogy Szervezeti Szabályzatunk nem hiába tette kötelessé a párt világnézetének elsajátítását, s ez ehhez szükséges feltételek biztosítását. **A pártoktatás egyben a pártfegyelem kérdése is.**

A MINISZTERTANÁCS HATÁROZATA PEDAGÓGIAI TUDOMÁNYOS INTÉZET LÉTESÍTÉSÉRŐL

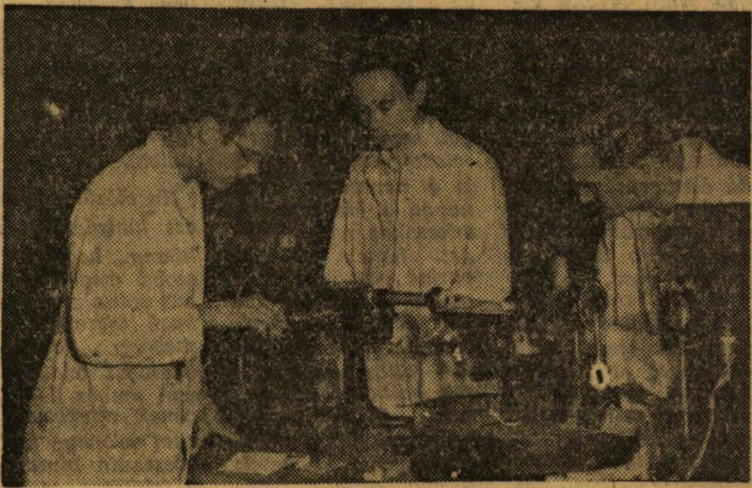
A minisztertanács határozatot hozott pedagógiai tudományos intézet létesítéséről.

Az intézet feladata a szociális nevelés és oktatás kérdéseinek tudományos feldolgozása, haladó pedagógiai hagyományaink feltárása, a szovjet pedagógiai tapasztalatok alkalmazásának kidolgozása, a legkiválóbb pedagógusok módszereinek általánosítása, stabil tantervek, módszertani segédkönyvek kidolgozása.

sem rendetlen papírcsomónak az asztalokon fekvő telerajzolt milliméterpapírokat, melyeket távollétünkben Horvai Rezső adjunktus és Marek Nándor tanársegéd már jónéhány bejegyzéssel gazdagítottak.

A furcsa görbék, merész ívek, párhuzamosan vagy sugárszerűen futó egyenesek között már nemcsak a millimétereket jelző halvány kis

vonalkákat láttam, hanem serényen forgó géptengelyeket, műszereket varázsszemekkel, színekélemezűt hosszú két karjával, üzemprizmákkal, fizikai kísérleti eszközöket, sőt eredményeket és mindezekből az emberi ész és a tudomány ereje árad szerteszét, azé a tudományé, melyet felszabadulásunk 10-ik évében a szegedi Kísérleti Fizikai Intézet munkatársai ápolnak és nap mint nap gazdagítanak. **K. Gy.**

Gargya László tanársegéd, Ketskemény István és Dombi József adjunktusok spektrofotometriai mérés közben.